

Stockholm. Statsminister Olof Palmes middag
for den norske statsminister.

Jeg er takknemlig for anledningen til på
dette tidspunkt å kunne besøke Sverige på denne måten.
Jeg takker også for de varme velkomstord som nettopp
ble rettet til Randi og meg og de som følger oss
på denne turen.

Et besøk som dette gir en anledning til å se
på forholdet mellom våre to land i forskjellige perspek-
tiver. Jeg fristes til et øyeblikk å se det i det
lange perspektiv - i lys av hovedtrekk i historien
slik vi kjenner den. Det kan fortelle noe om bakgrunnen
for det naboforhold som er utviklet i dette århundre.
Og det viser trekk som kan gi oss styrke og tro når
vi ser mange av de bitre konflikter som i vår tid
preger forholdene mellom nabostater mange steder i
verden.

Saken er jo den at de nordiske lands historie
gjennom århundrer, det er historien om innbyrdes kriger,
om kamp om makt, ressurser og prestisje. Vårt århundre
ble innledet med at Norge og Sverige beredte seg til
ny krig med hverandre. Den ble unngått, kongeunionen
ble oppløst, og senere har faren for væpnet kamp mellom
våre to land aldri oppstått igjen.

I stedet er det mellom oss blitt en utvikling som i våre dagers situasjon er fullbyrdet i de best tenkelige forhold mellom to nasjoner. Dette er basert på et stadig videregående samarbeide på alle vesentlige områder av samfunnslivet.

Det var i 1932 jeg første gangen krysset den svenske grensen for å være med på et stort folkestevne ved innvielsen av en ny stor bygning ved Viskadalen Folkehøgskole. Fra barneskolens kart husker vi at landene for oversiktens skyld ble gitt ulike sterke farger, og det skapte inntrykket av forskjell. Ikke det at jeg trodde at gresset i Sverige var rødt eller brunt. Men likevel var det en opplevelse at naturen overhodet ikke avtegnet noen grense, - den var den samme på begge sider. Grensen var historisk og delvis kulturelt betinget.

Allerede fra turen i 1932 har jeg hatt enkelte varige venner i Sverige. Siden har det blitt mange turer og mange venner. Likevel var naboforholdet den gang ikke det samme som i dag. De fleste steder i verden har landegrenser i den nyeste tid fått mindre å si. Endog mange år etter den andre verdenskrigen ble grenser markert med all verdens formaliteter.

Mange ganger rullet jeg med jernbanen over vår felles grense. Først kom tolltjenesten og så passkontrollen før grensen. Deretter kom passkontrollen og så tolltjenesten på den andre siden. I dag ser vi ikke grensen, til fortvilelse for enkelte som gjerne ved passtempel vil kunne dokumentere at de er bereist i verden.

Så sent som i 1950-årene kunne minner og myter om unionstiden brukes til å skape uvilje mot det tiltakende nordiske samarbeide. Nå er dette samarbeide et praktisk spørsmål, med støtte fra de aller fleste mennesker. For de fleste er det nå slik at de føler seg ikke i utlandet ved besøk i nabolandene. Og slike besøk tar millioner del i. Forholdet mellom våre nasjoner er basert på bredt folkelig vennskap.

Hvert land har ut fra sine forutsetninger søkt den plassering som gir den beste sikkerhet og det beste grunnlag for å ta del i internasjonalt samarbeide. Det er ikke grunn til nå å dvele ved prosjekter som er prøvet, og som ikke førte fram. De nordiske land har trukket forskjellige konklusjoner om sin sikkerhetspolitiske plassering. Vi har ikke her noen grunn til å være læremestre for hverandre. Totalt har Norden blitt et område uten indre spenninger og med minimale spenninger til verden omkring. Det skal vi fortsette med.

Mellom de nordiske land har vi nådd det vesentlige sluttmaal for mellomfolkelig politikk: Vennskap, tillit og fredelig samarbeide med bred støtte av våre folk. Resultatene av dette samarbeide er ikke dramatiske, men de er imponerende. Det gjelder utviklingen av de økonomiske forbindelser, og også samarbeidet på andre områder.

Norge står foran interessante nye oppgaver ved den produksjon av olje og gass som er under utvikling.

Det vil gi vårt land flere valgmuligheter i den videre industrielle utbygging. Samtidig vil det gi nye impulser til samarbeide i Norden på nye områder. Norden blir et område med større likevekt mellom import og eksport av energi. Det finnes allerede et nært energisamarbeid mellom våre to land. Dette bør kunne utvides og gis en bredere nordisk ramme. Olje og gass kan bli et viktig grunnlag i et videre industri-politisk samarbeide. Dette bør formes i et langsiktig perspektiv. Sikre forsyninger av energi er avgjørende for stabilitet og framgang i økonomien. Olje og gass gir også råstoff til mange nye industrigrener og produkter som har vært i sterk vekst i nyere tid. I det hele er Norden i en meget god situasjon med tilgang på ressurser. Det gjelder bl.a. energi, mat, trevirke og visse mineraler. Forskjell i ressurser og i teknologisk innsikt gir grunnlag for videre samarbeid basert på fornuftig arbeidsdeling.

Økonomisk kan Norden ikke isolere seg. Den nordiske integrasjon er en del av den europeiske. Og samarbeidet må føres ut til resten av verden. Fundamentale problemer som økonomisk stabilitet, sikring av menneskelig miljø, trygging av fred og sikkerhet må finne løsninger i samarbeide, nordisk, europeisk og globalt.

Våre to land vil fortsatt være sterkt engasjert i et utvidet samarbeide mellom industriland og utviklingsland. Som rike nasjoner må vi medvirke til

en rettferdig og harmonisk utvikling i verden. Som vel befestede demokratier skal vi være på vakt mot krenkelser av fundamentale menneskerettigheter.

Vi har ikke makt til å forme verden. Men de krefter vi har, økonomisk og moralsk, skal vi sette inn for å tjene fred og samarbeid, frihet og trygghet i verden.

Et slikt samarbeid skal gjøre vennskapet mellom våre folk ennå sterkere. Som også vår konges besøk i Sverige for kort tid siden bekreftet samfølelsen mellom våre folk.

Takk for den varme mottakelsen her. Jeg ber alle drikke en skål for vertskapet - Statsministeren og fru Lisbet, for Sveriges framgang, for videre styrking av vennskap og samarbeid mellom våre to folk.